

Розділ 7

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ КОНСТИТУЦІЙНОГО ТА МУНІЦИПАЛЬНОГО ПРАВА

Ю.І. Бокова

студ. II курсу

спеціальність «Правознавство»

Науковий керівник: д.ю.н., проф. О. В. Прісшкіна

МУНІЦИПАЛЬНА СЛУЖБА УКРАЇНИ – НОВИЙ ІНСТИТУТ МУНІЦИПАЛЬНОГО ПРАВА

Одним із ключових соціально-управлінських, конституційних та муніципально-правових інститутів повноцінної та дієздатної системи місцевого самоврядування є муніципальна служба. Відсутність усталених традицій місцевого самоврядування в Україні, консервативність національної моделі організації публічної служби, актуалізує відповідну тематику, обумовлює колосальний дослідницький інтерес до проблем сутності та правового змісту відомих світовій муніципальній практиці моделей, типів, систем служби в органах місцевого самоврядування.

За визначенням А.П.Коренева, служба, окрім державної, може бути службою в органах місцевого самоврядування та службою в недержавних об'єднаннях (господарських товариствах і суспільствах, акціонерних товариствах, кооперативах, об'єднаннях і т. ін.). Вирішення цих трьох видів служби відбувається залежно від форм власності, на якій базуються органи, об'єднання, установи та організації, де люди провадять службову діяльність, а також характеру виконуваних працівниками функцій [6, с. 122].

Служба в органах місцевого самоврядування називається муніципальною. Термін «муніципальна служба», «муніципальні службовці» увійшов в оборот разом із розвитком законодавства про місцеве самоврядування, розробленням теорії муніципального права. Можна вважати, що це поняття об'єднує всіх службовців, зайнятих виконанням різних функцій в органах місцевого самоврядування, хоч би як останні не називалися [9, с. 624].

Муніципальна служба є одним з інструментів, засобів здійснення місцевого самоврядування. Виокремлюють такі основні ознаки муніципальної служби:

1) особливий вид публічної служби, тобто служби в органах місцевої влади;

2) професійна діяльність в органах місцевого самоврядування, за здійснення якої муніципальні службовці одержують заробітну плату з місцевого бюджету; муніципальні службовці – це особи, які несуть службу на посадах в органах місцевого самоврядування;

3) діяльність з виконання повноважень органів місцевого самоврядування, тобто діяльність, що перебуває в підпорядкуванні муніципального утворення;

4) діяльність, що організується на постійній основі, тобто муніципальні службовці здійснюють повноваження органу місцевого самоврядування як основну роботу протягом невизначеного часу (постійно); посадові особи, що обираються, навпаки, діють протягом певного проміжку часу (тимчасово). «Постійна основа» діяльності муніципальних службовців має забезпечувати професіоналізм муніципальної служби, її стабільність, і в певному розумінні її можна порівняти з принципом незмінності чиновників в європейських державах [7, с.35].

Муніципальна служба не входить до системи державної служби і потребує відповідного правового регулювання. Правовими основами муніципальної служби України є: Конституція України [1], Закони України «Про місцеве самоврядування в Україні» [2], «Про статус депутатів місцевих рад» [5], «Про місцеві вибори» [3], «Про службу в органах місцевого самоврядування» [4] та інші нормативно-правові акти.

7 червня 2001 р. Верховна Рада України прийняла Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування», який врегулював правові, організаційні, матеріальні та соціальні умови реалізації громадянами України права на службу в органах місцевого самоврядування, визначив загальні засади діяльності посадових осіб місцевого самоврядування, їхній правовий статус, порядок і правові гарантії перебування на службі в органах місцевого самоврядування. За цим Законом, служба в органах місцевого самоврядування – це професійна, на постійній основі діяльність громадян України, які займають посади в органах місцевого самоврядування, спрямована на реалізацію територіальною громадою свого права на місцеве самоврядування та реалізацію окремих повноважень органів виконавчої влади, наданих законом [4].

Служба в муніципальних органах здійснюється на таких основних принципах: служіння територіальній громаді; поєднання міс-

цевих і державних інтересів; верховенства права, демократизму і законності; гуманізму і соціальної справедливості; гласності; пріоритету прав та свобод людини і громадянина; рівних можливостей доступу громадян до служби в органах місцевого самоврядування з урахуванням їх ділових якостей та професійної підготовки; професіоналізму, компетентності, ініціативності, чесності, відданості справі; підконтрольності, підзвітності, персональної відповідальності за порушення дисципліни і неналежне виконання службових обов'язків; дотримання прав місцевого самоврядування; правової і соціальної захищеності посадових осіб місцевого самоврядування; захисту інтересів відповідної територіальної громади; фінансового та матеріально-технічного забезпечення служби за рахунок коштів місцевого бюджету; самостійності кадрової політики в територіальній громаді.

Муніципальна служба відрізняється від державної тим, що:

1) муніципальна служба фінансується за рахунок коштів місцевого бюджету;

2) муніципальна служба спрямована на задоволення потреб і обслуговування територіальної громади;

3) в органах місцевого самоврядування посади обіймають муніципальні службовці, які структурно становлять особливу групу службовців;

4) муніципальна служба виконує функції із задоволення публічно-правових інтересів територіальної громади, а також вирішує деякі завдання органів державної влади [8, с. 242].

Отже, є всі підстави муніципальну службу визначити як специфічний різновид служби, яка не є державною, а є службою в органах місцевого самоврядування муніципальних утворень міських і сільських поселень і на інших територіях з урахуванням історичних та інших місцевих традицій.

Водночас багато теоретичних конструкцій і рис, характерних для державної служби в цілому, властиві і муніципальній службі, вказує Ю.Н.Старілов. Обидва види публічної служби мають загальні питання: поняття, завдання, функції, види, управління і правові джерела. Муніципальні службовці за своїм правовим статусом (його основні складові елементи, «ідеологія» служби) не відрізняються від державних службовців, оскільки у статутно-функціональній площині їхні права, обов'язки, відповідальність, коло повноважень, види служби, надходження на службу, припинення службових відносин і т. ін. однакові. Іншими словами, традиційні

елементи статусу державного службовця є характерними і для муніципального [9, с. 617].

Таким чином, можна зробити висновок, що муніципальна служба в Україні – це професійна, на постійній основі діяльність громадян України, які займають посади в органах місцевого самоврядування, спрямована на реалізацію територіальною громадою свого права на місцеве самоврядування та реалізацію окремих повноважень органів виконавчої влади, наданих законом.

Список використаної літератури

1. Конституція України від 28.06.1996 [Текст] // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Про місцеве самоврядування в Україні [Текст]: Закон України від 21.05.1997 // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 24. – Ст.170.
3. Про місцеві вибори [Текст]: Закон України від 14.07.2015 // Відомості Верховної Ради. – 2015. – № 37-38. – Ст.366.
4. Про службу в органах місцевого самоврядування [Текст]: Закон України від 07.06.2001 // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 33. – Ст. 175.
5. Про статус депутатів місцевих рад: Закон України від 11.07.2002 // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 40. – Ст.290.
6. Коренев А.П. Административное право России [Текст]: Учебник / А.П.Коренев. – Ч. I. – М.: МЮИ МВД России, изд-во «Щит-М», 2009. – 280 с.
7. Погорілко В.Ф. Муніципальне право України [Текст]: Підручник / В.Ф.Погорілко, О.Ф.Фрицький. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 592 с.
8. Рунова Н.О. Державна служба як різновид публічної державної служби в Україні: проблеми інституалізації [Текст] / Н.О.Рунова // Публічне право. – 2013. – № 2. – С. 241-246.
9. Старілов Ю.Н. Курс общего административного права [Текст]: В 3 т. – Т. 1 / Ю.Н.Старілов. – М.: Издательство НОРМА, 2002. – 728 с.

А. В. Грязев

аспірант

спеціальність «Правознавство»

Науковий керівник: к.ю.н., доц. З. В. Кузнєцова

АБСЕНТЕЇЗМ В УКРАЇНІ: ПОНЯТТЯ, ПРИЧИНИ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ ПРОБЛЕМИ

Вибори є однією з найважливіших форм безпосередньої демократії, за допомогою якої формуються представницькі органи влади в державах з республіканської формою правління. Окрім таких складних питань інституту виборів, як виборча система, виборчий процес, особливе значення відводиться сутності виборчого права